

PEDAGOGIK KOMPETENTLIKNI SHAKILLANTIRISHDA AXBAROT TEXNALOGIYASI TUSHUNCHASI VA KLASSIFIKATSIYASI

Xudoyorova Kamolaxon Ismoil qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika va psixologiya yo'nalishi

3- kurs

Annotatsiya : Ushbu maqolada zamonaviy axborot texnologiyalarining pedagogik kompetentlikni shakillantrishdagi o'rni va ahamiyati tahlil qilingan . AKTdan foydalanish bo'yicha metodik savodxonligini oshrish ta'minlash va zamonaviy ta'lim muhitini shakillantrishdagi muhim ommillarini yoritadi. Axborot texnologiyalarining didaktik , boshqaruv , kommunikativ , interaktiv va multimedia kabi asosiy klassifikatsiyasi ko'rib chiqiladi .

Kalit so'zlar :AKTdan foydalanish , zamonaviy axborot texnologiyalari , innavatsion , klassifikatsiya , kreativlik, interaktiv.

Asosiy qism :

So'nggi yillarda ta'lim jarayonida axborot texnologiyalarining o'rni keskin oshdi o'qituvchilardan nafaqat fan bo'yicha bilimga ega bo'lishi balki axborot texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonida o'quvchilarga to'g'ri yo'nalish berish ham talab qilinmoqda. Pedagogik kompetentlikning rivojlanishi o'qituvchining zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish mahorati bilan bevosita bog'liq. Axborot texnologiyasi – bu axborotni to'plash , saqlash, qayta ishlash , uzatish va taqdim etishning zamonaviy vositalaridan biridir. Ta'lim tizimida AT faqat kompyuter yoki internetdan foydalanish emas balki o'quv jarayonini boshqarish, baholash tahlil qilish, dasturlarni qo'llashni ham anglatadi. Menimcha ATning pedagogik jarayondagi asosiy vazifasi o'qituvchi faolyatini yengillashtirish emas balki o'quvchi tafakkurini faollashtirish mustaqil izlanishga undash o'qish motivatsiyasini oshirishdan iborat.

Kirish : “Kompetentlik” tushunchasini nazariy jihatdan talqin qilishda M.K. Kabardov, Ye.V. Arsishevskaya o’ziga xos yondashuvni ilgari surgan . “kompetentlik” va “qobiliyat” tushunchalarini o’zaro solishtirish asosida izohlashga harakat qilishgan. Axborot texnologiyalari bilan ishlash kompetensiyasi zamonaviy texnologiyalarni samarali qo’llash va ulardan foydalana bilish axborot kompetensiyasining tarkibiy qisimlari ilmiy adabiyotlardan turlicha tasniflangan. Metodik va psixologik adabiyotlarda “kompetentlik” qobiliyat, tushunchasi bilan talqin qilinadi. Kreativlik anglash va ta’riflash qiyin bo’lgan tushunchalardan biridir. Kreativlik tushunchasi lotincha “creare” so’zidan kelib chiqqan bo’lib “yaratmoq, tug’dirmoq, yuzaga keltirmoq “ manosida qo’llaniladi. U shaxsning intellektual, emotsional va ijtimoiy kompetensiyalarini birlashtirgan murakkab psixologik jarayon hisoblanadi. Kreativlik quyidagilarni o’z ichiga oladi mustaqil fikirlash, noodatiy yechim topish yangi imkoniyatlarni ko’ra olish, mavjud tajribani qayta kombinatsiya qilish. Ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar pedagogik va axborot texnologiyalarini o’quv jarayonida qo’llashga bo’lgan qiziqish va e’tibor kuchayib bormoqda pedagogik texnologiyalarning afzalligi shundan iboratki unda olib borilgan mashg’ulotlar muvaffaqiyatli o’tilishining 80foizi ta’lim jarayonini samarali olib boriashga yordam beradi. Kompyuterni zamonaviy axborot uzatish vositasi sifatida foydalanish natijasida AKT pedagogik jarayonning ko’plab qisimlarini tezlashtirishi mumkin bu esa ta’lim jarayonini yanada yuqoriga ko’taradi. Ta’lim texnologiyasi har bir bolaning shaxsiy qobiliyatini shuningdek turli vositalar bilan ishlashning mavjud mahoratini hisobga olishni talab qiladi. AKT ham alohida yondashuv muammosini ham qilish mumkin .

Xulosa:

Pedagogik kompetentligini shakllantirish jarayonida axborot texnologiyalari muhim omil sifatida namoyon bo’ladi . Chunki zamonaviy ta’lim jarayoni axborot oqimining keskin ortishi , raqamli muhitning kengayishi va pedagog faolyatining yangicha shakl – tamoyilga ega bo’layotganini bilan tavflanadi. Ular o’qituvchining kasbiy mahoratini rivojlantiradi ta’lim jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi va o’quvchilarning

faolligini oshiradi. Axborot texnologiyalarining turlarga ajratilishi esa pedagogga o'z faoliyatida qaysi vosita yoki metodni qo'llashni aniq tanlash imkonini beradi .

FOYDALANGAN ADABYOTLAR :

- 1 . J.Tojiboyev , Ilmiy – pedagogik manbalarda kompetentlik va kasbiy grafik kompetentlik raqamli texnologiyalar tushunchalarining talqin etilishi . Norss 2 (0002),2024
- 2 . Ziyomammedov B .,To'xtasinov A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat . – Toshkent : O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyat nashiryoti , 2020 .
- 3 . Axunov R, Abdullaeva R. Axborot texnologiyalari va ularni ta'limda qo'lash ,Toshkent : innovatsiya , 2021
- 4 . Xaitov A . Raqamli pedagogika : nazariya va amalyoti – Toshkent : Fan , 2022